

עושי פסין פרק שני עירובין

י"ט. תורה אור

1. לך דמיה תהלה אלהים בציון וְךָ יִשְׁלַם נָדָר. תהלים ס"ב
2. עבר בעמק הבקא מעין ושתיהו גם ברכות יעשה מורה.
3. תהלים פ"ד וְיִצְאָה וְרָאוּ בַּפְּתָי הָאֲנָשִׁים הַפְּשְׁעִים בִּי בַי הוֹלְעֵתָם לֹא תִּמְוָה וְאִשָּׁם לֹא תִּכְבְּדוּ וְהָיוּ דְרָאוּן לִכְךָ בָּשֶׂר.
4. פסלח דרמוון רקתקר מבעד לצמתקה.
5. שיר השירים טו הִמְצִיאוּ אַתְּחֶבֶם מֵאֲרָץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לְאֵלֹהִים אֲנִי וְיִקְרָא כַּב לֵב.
6. בִּי אֲנִי וְהַמִּשְׁלָח אַתְּחֶבֶם מֵאֲרָץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לְאֵלֹהִים וְהָיְתָה לְקִדְשֵׁי בֵּית דְרֹשׁ אֲנִי וְיִקְרָא יָהּ מַה.
7. וְיִרְדוּ דָם וְכָל אֲשֶׁר לָחֵץ הַיָּמִים שֶׁאֵלָה וְחֶבֶס עֲלֵיהֶם הָאֲרָץ וְיֵאבְדוּ מִתּוֹךְ הַקְּהֵלִי.
8. במדבר טז לֵב בָּיִת וְיִקְרָא קְרָאָתִי מִמֶּנְהָ לֵּי אֵל וְהַעֲנִי מִבְּטֵן שָׁאוּל שְׁעֵתִי שְׁמַעְתָּ קוֹלִי וְיִהְיֶה כִּי ג'.
9. וְסַלְעוּ מִמֶּנְהוּ יַעֲבֹדוּ וְחֲרוּ מִבֵּית שְׂרָיו נָא וְאַשְׁרֵי אָדָר לֹו בְּצִיּוֹן וְתִגְדוּ לוֹ בִּירְשָׁלָיִם.
10. הִקְסִיפּר בָּקֵבֶר חֶסֶדֶךָ אַמּוֹנִתְךָ פָּאֵרְדוֹן.
11. תהלים פ"ב בִּי לֹא תַעֲזָב בִּפְשִׁי לְשֹׂאֵל לֹא תַתֵּן חֶסֶדֶךָ לְקִרְאוֹת שְׁחָתָה.
12. תהלים טז הַיָּעֲלֵנִי מְבוֹר שְׁאֵן מִיֵּשֶׁת הַיָּוֵן וְיָקֵם עַל סַלְעֵי רְגְלֵי בֵּיתִי אֲשֶׁר־י.
13. תהלים מ ג יִשְׁבִי חֲשֶׁךְ וְצִלְמֹות אֲסִירִי עֲנֵי וּבְרָלִי.
14. תהלים ק"ו בִּי עֵרֹךְ מֵאֲתַמּוּל תְּפַתַּח גַּם הִיא לְמַלְךְ הַיָּוֵן וְהַעֲמִיק חֶרְבֵךְ מִדְּרָתָה אֲשֵׁר וְעֲצַמִּים הָרְבָה נִשְׁמָת וְׁׁ פְגוּלֵה גְּפִירִית בְּעַרְהָ בְּהִי.

[פושעי ישראל אין אור שולמת בהן ק"ו ממוכת הורב. מינה דנמס' חגינה
(דף כז). ענין ק"ו מסלמדנדל דמלמודי חכמים אין אור שולמת
בהן מק"ו ו"ל דפושעי ישראל פניהם משמירי' ואלו תלמודי חכמי' כלל וכלל לאן:]
בר מבא וכו' 6. לא שיק למחשבה דהוצב (ד"מ דף נח): גבי שלשה
יורדין לגיהנם ואינו עולין דהו שמיז
כשקיבל דינו והא דלא חשיב הסם
פושעי ישראל גנפון והלדוקין כו' 6
לאין עולין לפי ששניים דברייתא 6
ואע"ג דמלבין פני חזירו חשיב ליה
ומני ליה דנמס' אצות מ"מ אשמעינן
דמכנה שס הוא מלבין אע"ג דדש
ציה דשמיה:
ד"למא היינו דירושיש'ם. דלמכי
(יהושע טו) גיאל בן הס
וגו' ירושלים ולא גסינן היינו
דמדבר: **באר** שחת דרבתיב כי
לא תעווב נפשי ש'או' לא תתן חסידך
לא ראות שחת. והיינו צ'ר שחת
ומהאי קרא הוה מני לאמיו דשמו
ש'ול והא דלא מיימי קרא 6 והתה
אלהים מוריס לנאר שחת להאי
קרא בקבר כמיז כלמוכ ס'פ' דקרא
אנשי דמיס ומרנה לא יחוו ימיה:
וצלמות דכתיב יושבי חשך
וצלמות. האי קרא
בתהלים כתיב גבי 6 ארבעה לריכין
להודות ונראה כפפריס דגרסי בנרס
אנך ולא אשוב אל ארץ חשך וצלמות
(ד"מ 6) ימית גרס דתחתית כמיז
בצחקל (ו"ה) כשהרשה הקב"ה שכל
הגויס יורדיס לגיהנם כמיז שס אל
ארץ תחתית]:
והאיכא תפתה. מינה דלא
חשיב עלוקה ור"מ
מפרש דעלוקה שס חכס כמו לאיחילל
והא דמוקי ליה דנמספת עבודה זרה
(דף מ'.) דגיהנם היינו משוס דלמכי
בתמיה ש'ול ועולר רחס ומינח דתמיז
דנפסיקמל לא חשיב להס דשמית
שלמה וגס בג' דצרי' 6 וד' דצריס 6
הכמוניס דצומו ספר לא חשיב עלוקה
ואע"ג דלא חשיב נמי יקא היינו משוס
דשמל' היו כלל אגור והפייט 6 נמי
יסדו דשס גיהנם צולת ב'ין לזר חלף
יקדו דנהנדי עלן: **אם** בן הנהרות
הוא. משמע דצין סהנר' לאו היינו כלל
ודלא כפ"ה שפי' צ"י יוססין (קדושין דף
עג.) גבי צין סהנרות הכי הוה כגולה
ליוחסין וצפיקין (דף עג.) נמי אמרי'
כלל נמי מוקין לה פרת מחד גיסל'
ודגלת מחד גיסל':

למעטי כרס. והינו שכיניה ושצח הוא לה שזכרת לטובה: **הכה.** עץ
שפותח פיו שלא יכול לדבר: **קר דומיה.** הכל שותקין כנגדך: **עומת**
עליו כו'. נוחין לו יסורין שמתקבלן מהאבה: **ולך ישוס נדר.** אותה דומיה
שהוא דומיה 6 יסורין דומיה לו כשילוס נדר: **מעין ישימוהו.** כמעין של
של מעיני כרס וא"ר ירמיה בן אלעזר בא
וראה שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם
מדת בשר ודם מתחייב אדם הריגה למלכות
מטילין לו חכה לתוך פיו כדי שלא יקלל את
המלך מדת הקב"ה אדם מתחייב הריגה
למקום שותק שנאמר 1 לך דומיה תהלה ולא
עוד אלא שמשבח שנאמר תהלה ולא עוד
אלא שדומה לו כאילו מקריב קרבן שנאמר
1 ולך ישולם נדר היינו דא"ר יהושע בן לוי
מאי דכתיב 2 עובדי בעמק הבכא מעין
ישיתוהו גם ברכות יעשה מורה עובדי אלו
בני אדם שעוברין על רצונו של הקב"ה
עמק שמעמיקין להם גיהנם הבכא שבוכין
ומורדין דמעות כמעין של שיתין גם ברכות
ועשה מורה שמצדיקין עליהם את הדין
ואמריס לפניו ברבונ של עולם יפה דנת
יפה זכית יפה חייבת ויפה תקנת גיהנם
לרשעים גן עך לצדיקים אינו והאמר רבי
שמעון בן לקיש רשעים אפילו על פתחו של
גיהנם אינם חוזרין בתשובה שנאמר 3 ויצאו
וראו בפגרי האנשים הפושעים בי וגו'
שפושעו לא נאמר אלא הפושעים שפושעים
והולכין לעולם ל"ק הא בפושעי ישראל הא
בפושעי עובדי כוכבים 6 הכי נמי מסתברא
דא"ב קשיא דר"ל אדריש לקיש 6 דאמר ריש
לקיש פושעי ישראל אין אור גיהנם שולמת
בהן ק"ו ממוכת הורב מה מוזבח הורב
שאין עליו אלא כעובי דינר זהב עמד כמה
שן
שנים ולא שלמה בו האור פושעי ישראל שמליאין מצות כרמון שנאמר 4 כפלה
הרמון רקתך ואמר ר"ש בן לקיש אל תיקרי רקתך אלא ריקתך שאפי' ריקנין
שבך מליאין מצות 5 כרמון עאכ"ו אלא הא דכתיב עובדי בעמק הבכא ההוא
דמחייבי ההיא שעתא בגיהנם ואתי אברהם אבינו ומסיק להו ומקבל להו
בר מישאל ש'בא על כת עובד כוכבים דמשכה ערלתו ולא 6 מבשקר ליה
מתקף לה רב כנא השתא דאמרת הפושעים דפשעי ואולי אלא מעתה
דכתיב 5 המוציא 6 והמעלה דמסיק ודמפיק הוא אלא דמסיק ואפיק הכי נמי
דפשעי הוא ואמר רבי ירמיה 6 (בר) אלעזר שלשה פתחים יש לגיהנם אחד
במדבר ואחד בים ואחד בירושלים כמדבר דכתיב 7 וירדו הם וכל אשר
להם חיים שאולה בים דכתיב 8 מבטן שאול שועתי שמעת קולי בירושלים
דכתיב 9 נאם ה' אשר אור לו בציון ותנור לו בירושלים ותנא דבי רבי
ישמעאל אשר אור לו בציון זו גיהנם ותנור לו בירושלים זו פתחה של
גיהנם ותו ליכא והאמר 10 ר' מריון אמר ר' יהושע בן לוי ואמרי לה
תנא רבה בר מריון בדבי רבי יוחנן בן זכאי שתי תמורות יש בגי בן הנום
ועולה עשן מביניהן וזו היא ששנינו ציני הר הכרזל כשירות וזו היא פתחה של גיהנם דילמא היינו בירושלים
א"ר יהושע בן לוי ז' שמות יש לגיהנם ואלו הן שאול ואבדון ובאר שחת ובור שאון ומיט היון וצלמות וארץ
התחתית שאול דכתיב 8 מבטן שאול שועתי שמעת קולי אבדון דכתיב 10 היסופר בקבר חסדך אמנתך באבדון
באר שחת דכתיב 11 כי לא תעווב נפשי לשאול לא תתן חסידך לראות שחת ובור שאון ומיט היון דכתיב 12 ויעלני
מבור שאון ממיט היון וצלמות דכתיב 13 יושבי חשך וצלמות וארץ התחתית גמרא הוא ותו ליכא והאיכא גיהנם
גיא שעמוקה 6 (בגיהנם) שהכל יורד לה על עסקי 6 הנם 6 והאיכא תפתה דכתיב 14 כי ערוך מאתמול תפתה ההוא
שכל המתפתה ביצרו יפול שם גן עדן אמר ריש לקיש אם בארץ ישראל הוא בית שאן פתחו ואם בערביא בית
גרם פתחו ואם בין הנהרות הוא דומסקנין פתחו כבבל אכ"י משתבב בפירי דמעבר ימינא רבא משתבב בפירי
דהרפניא: ובניהן כמלוא שתי וכו': פשיטא כיון דתנא ליה דקשורות הוה אגן ידיעין דלא הוה מותרות מהו
דתימא קשורות בעין קשורות אבל ממש לא קמ"ל ולא מותרות: אחת נכנסת ואחת יוצאת: תנא רבקה
נכנסת ורבקה יוצאת: ת"ר כמה ראשה ורובה של פרה שתי אמות וכמה עוביה של פרה אמה ושני שלישי אמה
שהן

- 6] [בס"ל: בפושעי אומות
הנוסס, וביס"ל יוסף כ"ב:
ענ"כ, 1] 6] [מנחה ס.
ע"ש, 6] [מקדושין ל.
זש"ל, 4] [פי' ולא יכיר
הצריח ולבקך דהילו חגונס
ולבקך כהילי' (מח"ל ס.)
ערוך ערך בשק"ל ס.) [ג"ל
נ"ן, 1] [וסוה לב: ע"ש].
1] [ג"ל כניהנסי, 1] [ח] [בע"ז
הני חסס ע"י בניהש"א
נ"ח, 1] 6] [כס"ח: דומס,
ע"י כס"ח: שמת, 6] כס"ח:
על סויה, 6] כס"ח:
גנופן והמעין והמוסקין,
1] [נ"ר ס. 1, 1] 6] [מהל'ס
נ"ן, 1] [נכנסת 1, 1].
6] [נכנסת מוטב, 1].
- הגהות הב"ח
- 6] [ג' על עסקי חנוס:
6] [היה ל"ה והא חלל
וכי וגס בג' דצרי' כ"ב
כלומר נמצא של ג'
דצריס: 6] [בא"ר ורעב
בזכירם שבתות שלמה
הכמונין דצומו ספר:]
- גליון הש"ס
- רש"י סד"ה ולא מבשקר
אינו כבידה. וכן לא
שקריה בימות דף קי
ע"ל: שם בר"ה על קלס
הם עירייה כל"ל וכדלמא
בינא פקק ויה"ז נאל
בגלילי חסס ו' עריות
מהרש"ל:
- לעזי רש"י
- פ"ק. ב"ן.
- מוסף רש"י
- כעובי דינר זהב. דבר
מועט, לא חקר הסבה
דעשה זו נס (תחינה כ"ח).
שתי תמורות. עני קלס
(וסוה כ"ב). בני בן
הנוס. מוקן לירושלים
(שס).
- רבינו חננאל
- עובדי בעמק הבכא וגו'.
עובדי אילו בני אדם
שעוברין על רצונו של
מקום. בעמק, שפעמיקין
להם גיהנם שעה אחת.
ואתי אברהם ומציל
להו לבר מהבא על
הגוייה דמשכא עורלתיה,
כד"ל דאמר אין אור
שולמת בפושעי ישראל
קל וחורב ממוכת הורב.
רשעים אפילו הוה.
פתח גיהנם אין חוזרין
בתשובה ברשעי אומות
העולם הוא. שלשה
פתחים יש לגיהנם כ"י.
מנ"י וביניהן כמלא
שתי רבקות. פי' מלשון
עגלי מרבק. של שלש
בקר דבדי רבי מאיר.
ו' יהודי' אומה של
ארבע ארבע בקר. תנא
רבקה נכנסת ורבקה
יוצאה. ת"ר כמה ראשה
ורובה של פרה אמיתם.
וכמה עוביה של פרה,
אמה ושני שלישי אמה